

9. SINIF TARİH DERSİ

Tarihdersi.net

ÜNİTE 4: İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

ETKİNLİK NO: 4 CEVAP ANAHTARI

A. Aşağıdaki ifadelerin DOĞRU ya da YANLIŞ olduklarını karşılarında yer alan kutucuklara işaretleyiniz.

	D	Y
1. Avrasya kavramı, Anadolu toprakları için kullanılmaktadır.		Y
2. Orhun Kitabeleri Hunlardan kalan ilk yazılı eserlerdir.		Y
3. Orta Asya Türklerinde görülen ikili yönetim sistemi devletin merkezi otoritesini güçlendirir.		Y
4. Anadolu XII. Yüzyıldan itibaren Avrupalılar tarafından Türkiye olarak adlandırılmıştır.	D	
5. Uygurlar kendilerine ait bir alfabe geliştirmişlerdir.	D	
6. Orta Asya Türk tarihi aynı zamanda İslamiyet öncesi Türk tarihidir.	D	
7. Eski Türk devlet ve topluluklarında ticaret büyük ölçüde “değiş-tokuş” esasına dayanıyordu.	D	
8. İslamiyet öncesi Türklerde vatana ihanet suçu karşılığında ömür boyu hapis cezası verilirdi.		Y
9. Avarlar hem Orta Asya’da hem de Avrupa’da devlet kurmuşlardır.	D	
10. Orta Asya’da ilk Türk-Bizans ittifakı Sasanilere karşı Köktürk Devleti döneminde yapılmıştır.	D	
11. İlk Türk toplumunda uruglar (sülale) birleşerek il denilen devleti oluşturmuştur.		Y
12. Türk devletlerinin kısa sürede yıkılmasının temel nedeni veraset anlayışıdır.	D	
13. “Türk” adı, Çin kaynaklarında “Olgunluk Çağı” anlamında kullanılmıştır.		Y
14. Avrupa Hun Devleti, tarihte bilinen ilk Türk devletidir.		Y
15. Ergenekon destanı I. Köktürk Devleti’nin kuruluşunu anlatmaktadır.	D	
16. Asya Hunlarının batıya doğru yaptıkları göçler, “Kavimler Göçü’ne” neden olmuştur.	D	
17. Orta Asya Türk devletleri boylar federasyonu şeklinde örgütlenmiştir.	D	
18. Orta Asya Türk devletlerinin boy federasyonu şeklinde örgütlenmesi, devletlerin merkezîyetçi yapısını güçlendirmiştir.		Y
19. Anav, İç Asya’da tarih öncesinden kalma önemli bir kültür bölgesidir.	D	
20. Türk ordularında onlu sistemi ilk kez Büyük Hun hükümdarı Teoman kurmuştur.		Y
21. Türklerde kağana, devleti yönetme yetkisinin Gök Tanrı tarafından verildiğine inanılırdı.	D	
22. Türk devletleri teokratik devlet özelliği gösterir.		Y
23. Uygurlar, Manihaizm dininin etkisiyle Türklük özelliklerini kaybetmiştir.		Y
24. Boylar federasyonu yapısı Türk devletlerinin kısa sürede yıkılma sebeplerinden birisidir.	D	
25. Boy teşkilatı sayesinde Türkler tarih sahnesinden hiç silinmemiştir.	D	

B. Aşağıdaki Cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelime veya kelimelerle doldurunuz.

1. Ziya Gökalp, Türk adının töreli kelimesinden geldiğini ve **KANUN, NİZAM SAHİBİ** anlamında olduğunu söylemiştir.
2. Orta Asya'nın coğrafi özellikleri, Türklerin başlıca geçim kaynaklarının HAYVANCILIK olmasına ve **KONAR-GÖÇER (ATLI GÖÇEBE)** bir yaşantı yaşamalarına neden olmuştur.
3. Orta Asya Türk toplum ve devlet yapısının en önemli parçası **BOY** dur. Çünkü Türkler **BOYLAR** halinde yaşamışlardır.
4. Eski Türklerde hükümdarlara Gök tanrı tarafından veriliğine inanılan yönetme yetkisine **KUT** adı verilmiştir.
5. Yerleşik yaşama geçen ilk Türk topluluğu **UYGURLAR** olmuştur.
6. Eski Türklerde veraset anlayışının bir sonucu olarak toprak **DEVLETİN (HANEDANIN)** malıdır.
7. **KURULTAY** son sözün hükümdarda olduğu danışma meclisinin adıdır.
8. Mete Han tarafından kurulan **İKİLİ DEVLET TEŞKİLATINA** göre ülkenin doğusunu büyük hükümdar yönetirken; Batısını ikinci bir hükümdar yabgu unvanı ile yönetirdi.
9. Türk ordularının askeri örgütlenmesi **ONLU** sistemine göre düzenlenmiştir.
10. Orta Asya ekonomisinin ve Türk-Çin mücadelesinin temelinde **İPEK** Yolu önemli bir yer tutar.
11. Orta Asya Türklerinde ölen kişinin eşyalarıyla birlikte gömüldüğü oda biçimli mezarlara **KURGAN** adı verilir.
12. İlk Türk devletlerinde toplum yapısını oluşturan en küçük birime **OGUŞ** denir.
13. Tarih boyunca Türkler savaşlarda en çok **TURAN (KURT KAPANI, HİLAL)** taktiğini kullanmışlardır.
14. "Türk" adını devlet adı olarak ilk kez **KÖKTÜRKLER** kullanmıştır.
15. Attila dönemi, **AVRUPA HUN** Devleti'nin en parlak dönemidir.
16. İlk Türklerde devlet ve toplum yapısını düzenleyen hukuk kurallarına **TÖRE** adı verilir. Bu kuralların en önemli özelliği ise **YAZISIZ (SÖZLÜ)** olmalarıdır.
17. Tarım alanında en çok gelişme gösteren Türk devleti **UYGURLAR**'dır.
18. Türk tarihinin ve edebiyatının ilk yazılı eserleri **ORHUN ABİDELERİ (KÖKTÜRK YAZITLARI)** dir.
19. Eski Türklerde ölen kişinin mezarı başına dikilen **BALBALLAR** Türklerde ahret inancının kanıtlarından birisidir.
20. Orta Asya Türkleri arasında en yaygın olan din **GÖK TANRI DİNİ** 'dir.

C. Aşağıdaki açıklamaların yanına uygun olan kavramın harfini yazınız.				
1	E	Oğuz Kağan destanında ki "Oğuz Kağan"	A	TOY
2	H	Avrupa Hun Devleti ile Bizans arasında yapılan ilk antlaşma.	B	İL
3	i	I. Köktürk hükümdarı Bumin kağanın kardeşi, devletin batı kanadını yöneten hükümdar	C	KÜRŞAT
4	G	Avrupalıların "Tanrının kılıcı" adını verdikleri ünlü Türk hakanı	D	KÜLTİĞİN
5	J	Kavimler Göçü ile Avrupa içlerine giren kavimlerden biri	E	METE HAN
6	O	Orta Asya kültürlerinin en eskisi	F	BUDUN
7	L	Türklerde Ruhlar alemi ile bağ kurarak hastalıkları iyileştirdiğine inanılan din adamlarına saygı duyulması şeklindeki inanış biçimi	G	ATTİLA
8	K	Türklerde on bin atlıdan oluşan askeri birlik	H	MARGUS ANTLAŞMASI
9	Ö	Orta Asya Türklerinde hükümdar çadırı	I	ANATOLİOS ANTLAŞMASI
10	A	Devlet yönetimi ile ilgili kararların alındığı, devlet ileri gelenlerinden oluşan kurul	i	İSTEMİ YABGU
11	R	Konar-göçer Türklerde çadır ve boyun yerleştiği yere verilen ad	J	GERMENLER
12	S	Orta Asya Türklerinde hükümdarlık alametlerinden birisi, sancak	K	TÜMEN
13	F	Orta Asya Türk toplumunda boyların birleşmesi ile meydana gelen topluluk, millet	L	ŞAMANİZM
14	D	Orhun Abidelerinden bir tanesinin adına yazıldığı Türk soylusu	M	ATALAR KÜLTÜ
15	I	Avrupa Hun Devleti ile Bizans arasında yapılan ikinci antlaşma.	N	AFANESYEVO
16	B	Orta Asya Türklerinde devlet	O	ANAV
17	M	Eski Türklerde ölen aile büyüklerinin ruhlarına saygı duyulması şeklinde ortaya çıkan inanış biçimi	Ö	OTAĞ
18	P	Eski Türklerde "Her Türk asker doğar." anlayışı	P	ORDU-MİLLET
19	C	40 yiğidi ile Çin sarayını basarak Türkleri yeniden bağımsızlığına kavuşturmaya çalışan Türk beyi	R	OBA
20	N	Orta Asya kültürleri içerisinde Türklerin en eski kültürü	S	TUĞ

D. Aşağıda Orta Asya Türk tarihine ilişkin iki önemli olay, Kavimler göçü ve Orta Asya Türk göçleri ile ilgili bir boşluk doldurma etkinliği verilmiştir. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

1. Orta Asya Türkleri pek çok sebebin etkisi ile Asya'nın dışına defalarca göç etmişlerdir.

Yaşanan bu Türk göçleri sonunda;

- ORTA ASYA TÜRK** kültür ve uygarlığı dünyanın değişik bölgelerine yayılmıştır.
- Türk kültürü ile diğer kültürler arasında **ETKİLEŞİM** yaşanmıştır.
- Türkler göç ettikleri yerlerde pek çok **DEVLET** kurmuşlardır.
- TÜRK BOYLARI** arasında sosyal, kültürel, dini farklılıklar ortaya çıkmıştır.
- Değişik coğrafyalarda aynı andan kurulan Türk devletlerinin varlığı, **TÜRK TARİHİNİN BİR BÜTÜN OLARAK İNCELENMESİNİ** zorlaştırmıştır.

2. Hunların batıya doğru hareketleri ve barbar kavimleri itmeleri ile Kavimler Göçü ortaya çıkmıştır. Kavimler Göçü'nün sonucunda;

- Bugünkü **AVRUPA** milletlerinin temeli atıldı.
- Roma İmparatorluğu **İKİYE AYRILDI**.
- Türkler Avrupa'da **AVRUPA HUN** Devletini kurdu.
- Avrupa'da **FEODALİTE (DEREBELİK)** rejimi doğdu. Ve **SKOLASTİK** düşünce etkili oldu.
- Avrupalılar **TÜRK** kültürü ile tanıştı.

E. Aşağıda belirgin özellikleri verilen Türk kavmini ya da devletini bularak karşısına yazınız.

1	KARLUKLAR	İslamiyet'i kabul eden ilk Türk topluluğu
2	KIRGIZLAR	Manas Destanı bu Türk topluluğuna aittir.
3	TÜRGİŞLER	Su-lu Kağan döneminde Emevileri durdurarak Orta Asya'nın Araplaşmasını önlemişlerdir.
4	SABİRLER	Hunlardan sonra Anadolu'ya ayak basan ikinci Türk kavmidir.
5	OĞUZLAR	Büyük Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti gibi pek çok önemli devlet kuran Türk kavmidir.
6	PEÇENEKLER	Bizans ordusunda paralı askerlik yapan Peçenekler Malazgirt savaşında taraf değiştirerek Selçukluların savaşı kazanmalarını sağladı.
7	HAZARLAR	Museviliği benimseyen tek Türk topluluğu
8	İTİL BULGARLARI	Karadeniz'in kuzeyinde yaşarken Almış Han zamanında Müslüman olan; Böylece İslamiyet'i kabul eden ilk Türk devleti olmuşlardır.
9	AVARLAR	İstanbul'u kuşatan ilk Türk topluluğudur.
10	TUNA BULGARLARI	Bugünkü Bulgaristan yöresinde kurulmuştur. İstanbul'u kuşatan 2. Türk topluluğudur. Nüfuslarının az olması, Hıristiyanlığı benimsemeleri sonucu, benliklerini yitirerek Slavların arasında erimişlerdir.